

Sygn. akt **III S 174/15**

POSTANOWIENIE

Dnia 20 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Krystyna Hadryś

Sędziowie SO Anna Hajda

SO Marcin Rak (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2015 roku w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi K. M.

przy udziale Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

o stwierdzenie przewlekłości postępowania

toczącego się przed Sądem Rejonowym w Rudzie Śląskiej pod sygnaturą I Co 1268/15

postanawia:

oddalić skargę.

SSO Marcin Rak SSO Krystyna Hadryś SSO Anna Hajda

Sygn. akt **III S 174/15**

UZASADNIENIE

Dłużnik w sprawie o wznowienie postępowania dotyczącego nadania klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wniósł skargę domagając się stwierdzenia przewlekłości tego postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w Rudzie Śląskiej i przyznania sumy pieniężnej w wysokości 15.000 złotych. Podał, że skargę o wznowienie postępowania złożył 28 kwietnia 2015 roku. W treści skargi zawarł wniosek o udzielenie zabezpieczenia. Sprawa została zarejestrowana dopiero po 8 dniach od jej wpływu, zaś wniosek o udzielenie zabezpieczenia nie został rozpoznany do dnia wniesienia skargi. Wywodził, że opóźnienie wystąpiło nadto na etapie zwracania się do Komornika o akta egzekucyjne oraz miało swoje źródło w zbędnym – wobec zwolnienia od kosztów sądowych - wzywaniu o opłatę od skargi. Łącznie obliczył je na 65 dni od daty zainicjowania postępowania.

Prezes Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi. Przedstawiając tok postępowania wskazał, że podjęto w jej toku wszelkie możliwe czynności, które mogły doprowadzić do jej rozpoznania. Wyjaśnił, że omyłkowe wezwanie o opłatę nie wpłynęło na sprawność postępowania, a nadto wskazał, że postanowieniem z 9 lipca 2015 roku Sąd Rejonowy odrzucił skargę o wznowienie postępowania i oddalił wniosek o zabezpieczenie. Orzeczenie to zostało zaskarżone przez dłużnika.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Dnia 28 kwietnia 2015 roku do Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej wpłynęła skarga dłużnika o wznowienie postępowania w sprawie I Co 756/14 Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej dotyczącej nadania klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. W treści skargi dłużnik zawarł wniosek o udzielenie zabezpieczenia poprzez "zawieszenie mocy obowiązującej klauzuli wykonalności" nadanej bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, którego dotyczyła skarga. Dłużnik domagał się nadto zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu.

Przewodniczący Wydziału zarządzeniem z 5 maja 2015 roku polecił wpisanie sprawy do repertorium „Co” i przedłożenie referentowi do rozpoznania wniosku o zwolnienie od kosztów i ustanowienie pełnomocnika.

Postanowieniem referendarza z 8 maja 2015 roku zwolniono skarżącego od kosztów sądowych i oddalono jego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Skarżący odebrał odpis tego w dniu 20 maja 2015 roku.

Zarządzeniem z 5 czerwca 2015 roku sędzia referent polecił dołączenie akt sprawy, której dotyczyła skarga, a nadto nakazał zwrócenie się do komornika o akta postępowania egzekucyjnego, w którym realizowany był kwestionowany tytuł wykonawczy. Zarządzenie to zostało wykonane przez sekretariat w dniu 8 czerwca 2015 roku.

Zarządzeniem z 11 czerwca 2015 roku sędzia referent polecił wezwanie skarżącego do uiszczenia opłaty od skargi, zarządzenie to uchylił w dniu 16 czerwca 2015 roku.

Dnia 18 czerwca 2015 roku wpłynęły wnioskowane akta egzekucyjne.

Dnia 9 lipca 2015 roku Sąd Rejonowy wydał postanowienie w którym odrzucił skargę i oddalił wniosek o udzielenie zabezpieczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 roku, Nr 179, poz. 1843 ze zm.) dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W ugruntowanym orzecznictwie sądów powszechnych, Sądu Najwyższego jak i sądów administracyjnych przyjmuje się, że przewlekłość postępowania to nieuzasadnione żadną z okoliczności wymienionych w art. 2 ust. 2 ustawy z 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony (...) długotrwałe zaniechanie podejmowania czynności przez organ prowadzący postępowanie lub podejmowanie czynności nieefektywnych bądź pozornych. Zachodzi ona gdy postępowanie jest długotrwałe i rozwlekłe, a trwa ponad konieczność podjęcia czynności niezbędnych do zakończenia sprawy, pozostających w związku przyczynowym z działaniem lub zaniechaniem organu. Innymi słowy to wyrażając, przewlekłość postępowania występuje, gdy zwłoka jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy. Aby stwierdzić przewlekłość postępowania koniecznej jest ustalenie, że pomiędzy kolejnymi czynnościami występują długie, nieuzasadnione przerwy albo też pewne czynności nie są podejmowane w ogóle. Przewlekłość jest wypadkową czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami przewidującymi prowadzenie określonych procedur (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2011 roku, III SPP 14/11, Lex nr 10959151, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 07 kwietnia 2009 roku, II S 4/09, KZS 2009/5/42, postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 28 grudnia 2012 roku, II S 25/12, Lex nr 1254588, postanowienie Sadu

Apelacyjnego w Katowicach z 11 maja 2005 roku, II S 26/05, Lex nr 151808, postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 23 listopada 2012 roku, II OPP 19/12, Lex nr 1240698).

Istotne znaczenie dla stwierdzenia stanu przewlekłości ma charakter sprawy, której dotyczy skarga. Już bowiem sam ustawodawca wskazał, które czynności powinny być wykonane sprawniej, z pierwszeństwem przed innymi, czemu dał wyraz m. in. W art. 329 k.p.c., art. 737 k.p.c., art. 767²§1 k.p.c. czy art. 781¹ k.p.c.

Nie może jednak budzić wątpliwości, że terminy o jakich mowa w tych przepisach są terminami instrukcyjnymi, skierowanymi do sądu, a ich naruszenie nie oznacza automatycznie podstaw do stwierdzenia przewlekłości (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 września 2013 roku, I S 117/13, Lex nr 1378727).

Ocena przewlekłości postępowania musi być dokonywana w relacji do czasu trwania konkretnego postępowania, przy czym sama długość postępowania nie przesądza jeszcze o tym, iż jest ono przewlekłe. Konieczne jest tym samym wskazanie na konkretne długotrwałe i nieuzasadnione zaniechanie sądu, względnie na dokonywanie czynności w sposób nieefektywny. Pojęcie prawne przewlekłości każdorazowo przypadku musi być też odnoszone do konkretnych realiów i podjętego trybu postępowania. W przypadku postępowania sądowego musi być do niego adekwatne i uwzględniać realia funkcjonowania sądów, w tym konieczność nadawania systematycznego biegu wszystkim rozpoznawanym sprawom. Sprawność postępowania sądowego w żadnym razie nie może oznaczać za usprawiedliwione oczekiwania strony, że wszelkie czynności w sprawie będą podejmowane natychmiast po złożeniu wniosków procesowych. Tego rodzaju oczekiwanie przeczy istocie procesu sądowego, gdy to rzeczą sądu jest wszechstronne rozważenie racji stron i to we wszystkich sprawach toczących się jednocześnie w sądzie. Uznać zatem należy, że jedynie nadmierne odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania określonych prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 maja 2013 roku, III S 5/13, Lex nr 1322063).

Odnosząc te założenia do ustalonych okoliczności sprawy nie sposób zarzucić Sądowi Rejonowemu rażącej zwłoki w prowadzeniu postępowania zabezpieczającego.

Przede wszystkim wskazać trzeba, że określony w art. 737 k.p.c. tygodniowy termin rozpoczyna swój bieg dopiero wtedy, gdy wniosek o zabezpieczenie został prawidłowo zgłoszony, zatem wolny jest od braków. Jeżeli jest to wniosek złożony równocześnie z pozwem, obowiązek jego rozpoznania powstaje dopiero z momentem usunięcia braków pozwu (względnie wniosku w postępowaniu nieprocesowym lub egzekucyjnym), których nieusunięcie zagrożone jest zwrotem pozwu na podstawie art. 130§2 k.p.c. Co więcej, gdy w piśmie inicjującym postępowanie zawierającym wniosek o udzielenie zabezpieczenia strona zawarła też inne wnioski warunkujące nadanie prawidłowego biegu żądaniu głównemu - jak na przykład wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, czy ustanowienie pełnomocnika z urzędu - to wnioski te muszą być prawomocnie rozpoznane przed przystąpieniem do rozpoznania wniosku o udzielenie zabezpieczenia. W zakresie wniosku o zwolnienie od kosztów jest to konieczne z uwagi na powinność ustalenia czy pismo inicjujące postępowanie wolne jest od braków fiskalnych. Z kolei w zakresie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu powinność wstrzymania biegu toczącego się postępowania nałożona jest na Sąd wprost w treści art. 124§1 zd. 1 in fine k.p.c.

W tym aspekcie podkreślenia wymaga, że rozpoznanie złożonych przez skarżącego wniosków o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika nastąpiło w terminie 10 dni, a więc sprawnie jak na warunki funkcjonowania obciążonych sądów wielkomiejskich. Postanowienie o oddaleniu wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu zyskało walor prawomocności w dniu 28 maja 2015 roku. Stwierdzenie tego faktu możliwe było jednak dopiero po następnych kilku dniach, w których Sąd Rejonowy był uprawniony do oczekiwania na ewentualną, nadaną przez pocztę, skargę wnioskodawcy na niekorzystne dla niego orzeczenie. Zatem wydanie przez sędziego referenta w dniu 5 czerwca 2015 roku zarządzenia w przedmiocie zwrócenia się o akta niezbędne do rozpoznania wniosku o udzielenie zabezpieczenia, także nastąpiło w najkrótszym możliwym terminie. Wezwanie skarżącego kolejnym zarządzeniem do uiszczenia opłaty było co prawda zbędne, jednak nie miało wpływu na wynik postępowania, skoro zostało uchylone przed nadesłaniem wymaganych akt egzekucyjnych, które wpłynęły do Sądu Rejonowego 18 czerwca 2015 roku.

Wydanie w dniu 9 lipca 2015 roku postanowienia oddalającego wniosek o udzielenie zabezpieczenia nastąpiło z opóźnieniem w stosunku do terminu z art. 737 k.p.c.. Gdy zważy się jednak na konieczność podjęcia opisanych czynności niezbędnych do prawidłowego nadania biegu temu wnioskowi, to nieusprawiedliwione opóźnienie wynosić może nie więcej niż 14 dni, co z pewnością nie świadczy o przewlekłości w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony (...).

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 12 ust. 1 oddalił skargę jako bezzasadną.

SSO Marcin Rak SSO Krystyna Hadryś SSO Anna Hajda